Subota, 07.02.2015.g.

Čitam knjigu **"FILOTEA Uvod u pobožni život"** , koju je napisao

Sveti Franjo Saleški prije 400 godina. Nije imao ni trideset godina kada ju

je posložio.

Počeo sam ju čitati iz razloga što sam mislio da ću u njoj pronaći neke

odgovore za sadašnje trenutke svojeg života.

KAKO ŽIVJETI I RADITI U OVOM MOJEM SVAKODNEVNOM,

SVJETOVNOM ŽIVOTU SA GOSPODINOM BOGOM NA PRVOM

MJESTU.

KAKO NA POSLU, U OBITELJI, SA PRIJATELJIMA I

POZNANICIMA, I U SVEMU DRUGOM ŠTO ME SVAKI DAN ČEKA…

KAKO U SVEMU TOME ŽIVJETI PO SVETIM BOŽJIM

ZAPOVIJEDIMA, SA GOSPODINOM BOGOM NA PRVOM MJESTU,

POKUŠAVAJUĆI OSTATI DOBAR VJERNIK I DOBAR ČOVJEK…

KAKO DA PREPOZNAM ŠTO JE GOSPODINOVA VOLJA ZA OVE

SADAŠNJE TRENUTKE MOJEG ŽIVOTA…

A prema nekim malim znakovima koje sam dobio na misi kada se slavio

spomendan tog dragog sveca, Franje Saleškog, on i njegove misli, od

koji su neke sabrane u dvije njegove knjige FILOTEA i TEOTIM,

trebale su mi u tome pomoći.

I ubrzo sam dobio priliku da odem u Zagreb oko razgovora za neki

posao. Pa sam to iskoristio da odem u knjižaru Svetog Antuna

Padovanskog na Kaptolu i potražim tu prvu knjigu, FILOTEA.

Imali su je i ja sam ju odmah kupio. Usput sam pogledao da li ima kakvih

novih naslova.

A TO ME UVIJEK RASTUŽI …

Ima prekrasnih knjiga, i od naših hrvatskih autora. Ali, kako su samo skupe. Po 100 i više kuna.

I komentiram to dragoj ženi, koja tamo radi kao prodavač knjiga, držeći

jednu lijepu knjigu u ruci.

Kažem joj da mi knjiga izgleda prekrasna, koliko sam vidio iz predgovora,

ali da mi je 100 kuna puno za dati.

A ona kaže da je to jedan poznati svećenik. Ja joj kažem da znam, čitao

sam već neke njegove knjige.

ALI DA JEDNOSTAVNO NE RAZUMIJEM ZAŠTO JE KNJIGA TAKO

SKUPA KAD JE ON, SVEĆENIK, TAJ DAR I SPOZNAJE O TOME

O ČEMU JE PISAO, DOBIO BESPLATNO OD GOSPODINA BOGA.

I AKO SE TREBAJU POKRITI TROŠKOVI ŠTAMPANJA I

IZDAVANJA KNJIGE, ONA NE BI TREBALA KOŠTATI NI

POLOVICU KOLIKO SADA KOŠTA.

PA KAKO ĆE TAJ SVEĆENIK JEDNOG DANA PRED GOSPODINOM

OPRAVDATI DA ONO ŠTO MU JE ON BESPLATNO DAO KAKO BI

MOGAO PRENIJETI DRUGIMA, ON, ZAJEDNO S DRUGIMA KOJE

JE U TO UKLJUČIO, NAPLAĆUJE PUNO VIŠE NEGO BI TREBAO.

PA SI MNOGI, PA TAKO I TAJ DAN JA, NE MOGU TO

PRIUŠTITI I NE MOGU PROČITATI ONO ŠTO IM MOŽDA

GOSPODIN BOG ŽELI PORUČITI.

A TAJ SVEĆENIK, KAŽE TA DRAGA ŽENA "POZNATI SVEĆENIK",

PA ŠTO JE ON TU POSEBNO URADIO A DA NIJE PRIMIO OD

GOSPODINA BOGA!

ON JE SAMO SLUGA BESKORISNI!

KAO I JA I MNOGI DRUGI KOJI DRUGIMA ŽELIMO SVJEDOČITI

O ONOME ŠTO NAM GOSPODIN LIJEPOGA ČINI U NAŠIM

ŽIVOTIMA.

PA OD KUDA NAM ONDA PRAVO DA TO SKUPO NAPLAĆUJEMO!

NOVCEM, ČAŠĆU I SVIM DRUGIM NAGRADAMA.

PA ZAR NAM NIJE DOSTA ONA SILNA RADOST U SRCU KADA

MOŽEMO NEŠTO URADITI ZA NAŠEG GOSPODINA KOJI SAMO

ŽELI DA SE SVI LJUDI I NJIHOVE DUŠE U OVOM ZEMALJSKOM

ŽIVOTU SPASE!

ZA TO NAS GOSPODIN BOG TREBA I ZA TO SMO DOBILI

DAROVE I SPOZNAJE.

I OBEĆAO NAM JE DA ĆEMO IMATI ZA ŽIVOT SVE ŠTO ĆE

NAM BITI POTREBNO.

PA ZAŠTO ONDA DA TAKO SKUPO PRODAJEMO ONO ŠTO

SMO BESPLATNO PRIMILI!?

Ne znam, možda sam ja stvarno, kako ponekad zna reći moja supruga,

preoštar i bezobrazan prema drugima. Možda ponekad jesam. To će

Gospodin presuditi.

Ali, ŠTO SAM TO JA, I SVA MOJA NADAHNUĆA I DAROVI

BEZ GOSPODINA!?

NIŠTA. ČOVJEK BEZ MIRA, RADOSTI I SMISLA ŽIVOTA.

HODAJUĆI MRTVAC.

PA KAKO DA ONDA SPOZNAJE O SVEMU TOME

NAPLAĆUJEM DRUGIMA!?

Eto, Gospodin mi je svojom providnošću dao ovu internetsku stranicu da

mogu svima besplatno svjedočiti. Čak ni produljenje domene ove godine

nisam platio nego mi je to darovao jedan dragi mladi čovjek koji mi je

izradio ovu stranicu i kupio domenu DUHOVNI DNEVNIK.

Kako bilo da bilo, nisam kupio onu drugu knjigu jer mi je bilo previše dati

toliko novaca. A vjerojatno ju ni neću kupiti, sada kada sam se u svemu

tome malo razočarao…

A u toj knjizi koju sam kupio, FILOTEA, ima puno prekrasnih misli i

odjeljaka upravo za one koji su na putu obraćenja i učvršćivanja u vjeri.

Knjiga je nastala kao zbir više podsjetnika koje je dragi svetac, Franjo

Saleški, davao jednoj ženi vodeći je na putu obraćenja i učvršćivanja u

vjeri. S obzirom da su te njegove misli i savjeti bili prekrasni, nagovorili

su ga da ih sve objedini u jednu knjigu. On je to i učinio te je toj ženi u

knjizi dao ime Filotea i tako nazvao knjigu.

Vjerojatno ću u idućim svojim člancima prepisati za sve one koji će ih

čitati nekoliko dijelova knjige koji su me najviše dotakli.

Ovdje ću prepisati neke prekrasne misli dragog sveca o **PONIZNOSTI,**

UNUTARNJOJ I VANJSKOJ. I još jednom napomenuti da je knjiga

napisana oko 1600. godine:

"O IZVANJSKOJ PONIZNOSTI

Posudi, reče Elizej siromašnoj udovici, i uzmi *mnogo praznih posuda i ulij*

u njih ulje. Da bi u srce mogli primiti milost Božju, najprije ga moramo

ispraznіti od vlastite oholosti. Vjetruša (sokol) klikće i motri iz zraka na

ptice grabljivice i nekakvim ih tajnim svojstvom plaši; zbog toga je

golubovi vole više od drugih ptica i mirno žive uz nju.

Tako i poniznost tjera Sotonu i u nama čuva darove Duha

Svetoga, pa su svi sveci, a osobito Kralj Svetih i Njegova Majka

među svim ćudorednim krepostima uvijek najviše štovali i

cijenili upravo ovu.

Taštom slavom nazivamo onu kojom se dičimo, a nije u nama, ili ono što

je u nama, a nije naše, odnosno ono što je u nama i naše je, ali nije

vrijedno ponosa.

Plemstvo po rođenju, milost velikaša, štovanje naroda, sve su to stvari

koje nisu u nama nego, ili u našim predcima, ili u štovanju drugih prema

nama.

Neki se oholo pokazuju kad uzjašu dobroga konja, zataknu perjanicu za

šešir ili se svečanu odjenu. A tko još ne vidi da je to ludost? Jer, ako u

svemu tome ima išta dično i vrijedno ponosa, tada dika pripada konju,

ptici ili finoj tkanini!

Neki se diče uzdignutim brkom, počešljanom bradom, kovrčavom kosom,

njegovanim rukama, umijećem plesa, igranja, pjevanja; no nisu li i to

podlaci kad žele dobiti na vrijednosti ispraznim stvarima?

Neki pak steknu nešto znanja pa hoće da ih svijet poštuje i časti kao da

baš svakoga mogu podučavati i kao da ih svi moraju smatrati učiteljima.

Zbog toga takve smatramo nadriznanstvenicima.

Neki se pak šepire diveći se vlastitoj ljepoti pa misle da im se svi

udvaraju.

Sve je to potpuno isprazno, glupo i drsko, pa je i slava koju stječemo

zbog tih stvari tašta, luda i djetinjasta. S istinskim dobrom kao i s pravom

pomasti: pomast se polako, kap po kap lijeva u vodu, i ako padne na

dno, tada se smatra da je najfinija i skupocjena.

Isto tako, da bismo upoznali čovjeka i vidjeli da li je zaista

mudar, učen, velikodušan i plemenit, treba vidjeti smjeraju li ta

njegova dobra svojstva na poniznost, skromnost i podložnost,

jer tek tada su istinska dobra; no, ako isplivaju na površinu i

žele se pokazati, dobra su mu to lažnija što su istaknutija i

uočljivija. Biserje koje se začne u školjci, hrani i raste na vjetru i za

oluje, ima samo vanjsku ljušturu a nema sadržaja; isto je i s krepostima i

dobrim odlikama ljudi koje se primaju i hrane ohološću i nadutošću. One

su samo prividno dobre, ali nemaju soka ni čvrstoće.

Časti, položaji i dostojanstva poput šafrana su: što ga više gaziš, bujnije

raste i svate.

Ljepota ne služi na čast ako ti je stalo do nje: ona omili ako za nju ne

mariš; znanje nam je na sramotu ako nas nadima i izrodi se u

čangrizavost i cjepidlačenje.

Ako se pretjerano otimamo za časti, mjesta i naslove, tada ne samo da

svoje kvalitete izlažemo ispitivanju, rešetanju pa i osudi, nego one time

postaju ružne i prezrene; jer čast je lijepa kad se primi na dar, ali je ružna

ako je zahtijevamo i bezobzirno tražimo. Kad paun raširi rep pa se stane

šepiriti da bi se pokazao u sjaju svojeg lijepog perja, zaboravi na sve

ostalo pa na sve strane pokazuje svoju sramotu; cvijeće je lijepo dok

raste iz zemlje, no vene ako ga opipavaš. Oni koji izdaleka osjete miris

mandragore uživat će u ugodnome mirisu, no, ako dugo borave u

njezinoj blizini, opit će se i razboljeti; isto tako, časti pružaju slatku utjehu

onima koji ih omirišu izdaleka i lagano, bez poigravanja i žurbe; no za

svaku su pokudu oni koji za njima žude i njima se hrane.

Težeći kreposti i ljubeći je, postupno postajemo kreposni.

Ako pak težimo častima, ta će nas težnja postupno učiniti dostojnima

svakog prezira i pokude. Plemenite duše ne razbijaju glavu položajem,

častima i pozdravima na trgovima i ulicama; to je osobina lijenih i

dokonih; one imaju pametnijeg posla.

Onaj kome se nudi biserje, ne opterećuje se školjkama; isto tako, onaj

tko teži krepostima, ne mari za časti.

Dakako, svatko može doći na položaj, čuvati svoj ugled i ostati ponizan,

no pri tome mora stvari primati naravno, a ne otimati se za njih.

Kao što pomorci iz Perua pokraj zlata i srebra sa sobom donose i papige i

majmune, jer ih ništa ne stoje i ne opterećuju im brod, tako i oni koji teže

kreposti ne zaziru od položaja i časti koje im pripadaju, ako ih to ne stoji

mnogo skrbi i truda i ako ih ne opterećuje brigama, nemirom, sukobima i svađama. Ovdje ne mislim na one ljude koji obnašaju javne dužnosti pa im pripada i određeno dostojanstvo, a ni na neke posebne okolnosti koje imaju značajne posljedice; naime, u takvim okolnostima svatko treba držati i čuvati ono što mu pripada, mudro i samozatajno, ljubazno i pristojno.

O UNUTARNJOJ PONIZNOSTI

No, ti Filotea, želiš da te u poniznosti povedem dalje; jer sve ono što sam

ti govorio prije je mudrost nego poniznost; sad ću, dakle, otići korak

dalje.

Mnogi ne žele niti se usuđuju razmišljati o posebnim milostima što im je

Bog dao, da se zbog toga ne bi uzoholili, no u tome se, dakako, varaju;

naime, kao što kaže anđeoski naučitelj, istinski put do ljubavi Božje vodi

kroz promatranje Božji dobročinstava, i što ih bolje budemo upoznali,

više ćemo Boga ljubiti; a kako nas posebne milosti osobno dotiču,

moramo ih i pozornije promatrati.

Uistinu, ništa nas pred Njegovim milosrđem ne može više

poniziti nego mnoštvo Njegovih dobročinstava, kao što nas ništa

ne može više poniziti pred Njegovom pravdom nego množina

naših grijeha.

Pogledajmo što je sve On učinio za nas, a što smo sve mi učinili protiv

Njega; kao što potanko pretresamo svoje grijehe, tako potanko

pretresimo i Njegove milosti.

Ne treba se bojati da ćemo se uobraziti zbog onog što je Bog

učinio nama, budemo li spoznali da nije od nas ono što je u

nama.

Što je dobro u nama a da nismo primili? Pa ako smo primili,

zašto da se oholimo?

Naprotiv, živo promatranje milosti čini nas poniznima; jer se zbog milosti,

kojima nas je Bog obdario, u nama probudi taština, nepogrješiv ćemo

lijek naći pretresemo li svoju nezahvalnost, nesavršenost i bijedu;

promotrimo li što smo radili dok Bog nije bio s nama, lako ćemo

shvatiti da ono što činimo dok je On s nama nije od nas ni po

nama. Uživat ćemo dakle u tom dobru i radovati mu se, no uvijek ćemo

za to slaviti Boga, jer sve je od Njega. Tako i Sveta Djevica priznaje da joj

je Bog učinio djela veoma velika, ali samo zato da bi se ponizila i Boga

veličala, pa kliče: *Veliča duša moja Gospodina… jer velika mi djela učini*

… .

Često znamo reći kako nismo ništa, da smo bijeda, otpad svijeta; no,

zaista bi nas ražestilo kad bi nas tko uzeo za riječ i nazvao nas onako kako

smo sebe nazvali. Naprotiv, pretvaramo se kao da bježimo kako bi ostali

trčali za nama i tražili nas; ponašamo se kao da bi htjeli biti posljednji i

sjediti na zadnjem mjestu, no, činimo to zato da bismo bolje prošli i

dobili mjesto na čelu stola. Prava se poniznost ne pretvara i ne služi

poniznim riječima; ona ne nastoji samo prikriti ostale kreposti nego se i

sama želi sakriti; kad bi joj svojstveno bilo lagati, pretvarati se i bližnjega

sablazniti, tad bi rađala drskim i oholim djelima da se njima pokrije i u

njima živi potpuno skrivena i nepoznata.

Evo, dakle, kako ja o tome mislim, Filotea: ili nemojmo uopće

izgovarati ponizne riječi, ili, ako ih govorimo, recimo ih s

iskrenim unutarnjim osjećajem i neka nam na jeziku bude ono

što i na srcu; kad obaramo oči, ponizimo se i u srcu; ne

pretvarajmo se kao da želimo biti posljednji ako i u srcu to ne

osjećamo.

U tom pravilu nema iznimaka: jedino želim dodati kako nam uljuđenost

katkad nalaže da prednost damo onomu tko je očito neće prihvatiti, no

ovdje nije riječ o dvoličnosti ni o lažnoj poniznosti; u tom slučaju sama

ponuđena prednost začetak je počasti, a to što mu je ne možemo dati u

cijelosti, ne znači i da činimo išta loše time što mu nudimo njezin začetak.

Isto vrijedi i za riječi počasti ili poštovanja koje se ne čine istinitima; one

su to ipak dovoljno ako je u srcu onoga koji ih govori istinska želja da

časti i poštuje onoga komu su riječi upućene; naime, iako riječi pretjerano

ističu ono što smo zapravo htjeli reći, ne činimo nikakvo zlo rabeći ih, ako

to običaj zahtijeva.

Želio bih da izgovorene riječi što vjernije odražavaju naše

osjećaje, tako da uvijek i posvuda budu izraz iskrenosti i

čistoće. Zaista, ponizan čovjek radije bi da drugi o njemu govore kako je

bijedan i ništavan nego da to sam za sebe kaže; u najmanju ruku tomu se

ne protivi, nego sve prima spremno i otvoreno; jer, kako zaista u to i

vjeruje, lako mu je prikloniti se tomu mišljenju.

Mnogi kažu kako unutarnju molitvu prepuštaju savršenima jer nečeg

takvog sami nisu dostojni; drugi pak vele kako se ne usuđuju često

pričešćivati jer se ne osjećaju dovoljno čistima, a neki da se boje kako će

zbog svoje velike bijede i nesavršenosti nanijeti sramotu pobožnosti ako

je se prihvate.

Neki, opet, ne žele svoj dar upotrijebiti da bi služili Bogu i bližnjemu, jer,

kažu, dobro poznaju vlastitu slabost pa se boje da će se uzoholiti postanu

li sredstvom kakvog dobra te da će izgorjeti budu li osvjetljavali druge.

Sve je to izvještačenost i ne samo lažna nego i zlobna poniznost kojom se

lukavo i podmuklo blate Božje stvari, ili se u najmanju ruku pod plaštem

poniznosti pokrivaju samoljublje, kolebljivost i lijenost.

Zaišti od Gospodina, Boga svoga, za sebe jedan znak gore na nebu ili iz

dubine mora, reče prorok nesretnom Ahazu, a ovaj mu odgovori: *Ne,*

neću iskati i neću iskušavati Gospodina.

Kojeg li zlobnika! Pretvara se kao da jako štuje Boga, a zapravo, hineći

poniznost, traži izliku za to što ne teži milosti na koju ga Njegova

Božanska Dobrota poziva.

No, zar ne vidi da je oholost odbiti milost što nam je Bog daje?

Zar ne vidi da nas Božji darovi obvezuju da ih primimo te da je

poniznost u tome da se pokoravamo i što točnije vršimo

Njegove želje? Bog želi da budemo savršeni, da se s Njime

sjedinimo da Ga nasljedujemo što više možemo.

Ohol čovjek zanosi se sobom pa se ničega ne usuđuje latiti, a

poniznik je to hrabriji i smjeliji što je svjesniji svoj slabosti, se

oslanja samo na Boga koji svoju svemoć proslavlja u našoj

nemoći i svoje milosrđe uzvisuje u našoj nevolji. Treba se, dakle,

ponizno i sveto usuditi činiti sve što naši duhovni voditelji ocijene dobrim

za naš duhovni napredak i rast.

Očita je ludost misliti da znaš ono što ne znaš; nesnosna je taština

pokazivati mudrost u onome što sama vidiš da ne razumiješ. Što se pa

mene osobno tiče, ne bih se rado pravio mudrim niti u onome što znam,

kao što se u tome ne bi htio ni prikazivati neznalicom. Kad to ljubav

zahtijeva, moramo bližnjemu prenijeti ne samo ono što je nužno za

pouku nego i ono što će mu donijeti utjehu; jer poniznost koja skriva i

pokriva krepost kako bi ih sačuvala, te iste kreposti jasno pokazuje kad to

ljubav zapovijeda, i time ih uvećava, usavršuje i uzvisuje.

Po tome je slična stablu s Tilskih otoka koje noću stisne i ne otvara svoje

krupne cvjetove sve dok zora ne svane, pa tamošnji stanovnici vele kako

cvjetovi noću spavaju. **Isto tako i poniznost pokriva i skriva sve**

naše ljudske kreposti i savršenosti i pokazuje ih samo radi

ljubavi koja nije krepost ljudska, nego nebeska, nije ćudoredna,

već Božanska, ona je pravo sunce svih kreposti, nad kojima

uvijek treba stajati: zato je svaka krepost koja je na štetu

ljubavi nedvojbeno lažna.

Ne želim se praviti ni mudrim ni ludim; jer, dok mi poniznost

brani da se pravim mudrim, jednostavnost i prostodušje isto mi

tako priječe da se pravim ludim; dok je taština suprotnost

poniznosti, prijetvornost i prenemaganje suprotnost su

prostodušnosti…"

U OVIM GORE MISLIMA DRAGOG SVECA

FRANJE SALEŠKOG, NAPISANIH PRIJE VIŠE

OD 400 GODINA, SVI SE MOŽEMO NAĆI I

PREISPITATI.

JA SAM SE U MNOGO ČEMU PREPOZNAO,

I U DOBROM I U LOŠEM, I PREISPITUJEM

SE.

O BOŽE MOJ LJUBLJENI, KAKO JE SVE TO

KOMPLICIRANO!

A OPET, TAKO JEDNOSTAVNO AKO SE

PODLOŽIMO TVOJOJ LJUBAVI, PREMA TEBI

I BRAĆI LJUDIMA…

SVET I PRESVET MOJ TROJEDINI,

LJUBLJENI BOŽE, OČE, SINE I DUŠE SVETI.

SVET I PRESVET.

I ČAST I SLAVA TEBI PRESVETA DJEVICE, I

CIJELOM DUHOVNOM SVIJETU KOJI VRŠI

I POŠTUJE BOŽJU VOLJU.